

Vincas
KUDIRKA
1858-1899

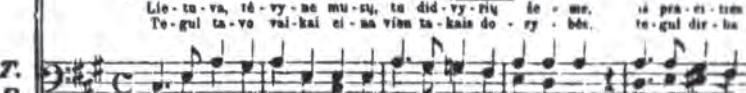

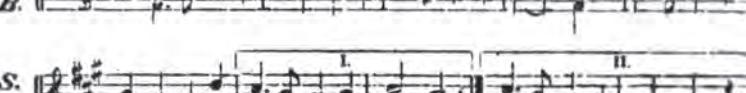
V. KUDIRKOS IR JO DRAUGŲ PORTRETAI –
IŠ ARCHYVŲ.
KITOS NUOTRAUKOS – ONOS PAJEDAITĖS
VILNIUS, 1998

Tautiška giesmė.

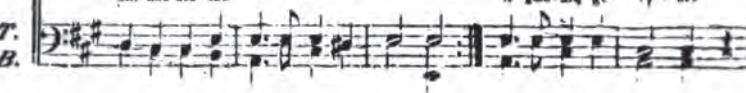
Gaidžiai ir koddilius sudėtėte U. N.

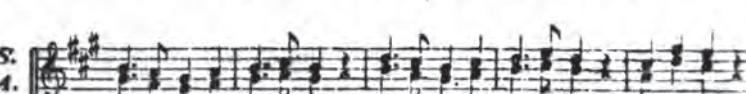
S.

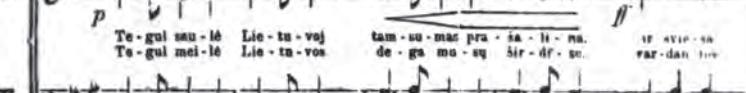
A.

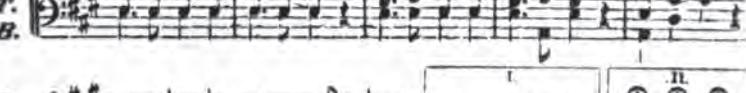
T.

B.

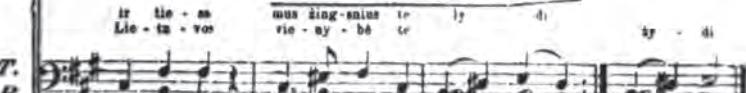
S.

A.

T.

B.

S.

A.

T.

B.

L. Lie - tu - va, té - vy - ne mu - su, ta did - vy - riū
Te - gui ta - vo val - kai ei - na vien ta - kais do - ry - bė.
ta - vo su - ius te stil - pry - be se - mis
ant nau - dos tau ir žime - niu gr̄ - bės
Te - gui nau - lė Lie - tu - voj tam - su - mac pra - sa - li - na.
Te - gui mei - lė Lie - tu - vos de - ga mo - su šir - df - se.
ir tie - ss mus žing - enius te ly - di
Lie - tu - vos vie - ay - bė te ly - di

TAUTIŠKA GIESMĖ – TAPUSI LIETUVOS HIMNU –
1898 VARPO 6 NR.

ANAPUS EŽERO, TARP MEDŽIŲ, KUDIRKŲ SODYBA

*Lietuva, tėvynė mūsų, tu didvyrių žeme,
Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia!*

TAUTIŠKA GIESMĖ

*O motin! kad tavo vaikas valgyti šaukia,
Paduok jam juodos duonos, vandens iš šaltinio,
Anksti tegul prie vargo pripras kasdieninio.*

MOTINAI

KUDIRKOS TĖVAS MOTIEJUS IR PAMOTĖ JONIEŠKA

V. KUDIRKOS KLÉTELĖ PAEŽERIUOSE

*Kas gi jiems parodys taką,
Kurs į dvasios svietą veda.*

EKSPOZICIJA KLĒTELĖS VIDUJE

*Aš išmokinsiu žemę priveikti,
Kad užderėjims būtų geresnis...*

*Tik tas yra didis, kuris gyvasti savo
Paskyrė teikimui tik artimui
laimės...*

NE TAS YRA DIDIS

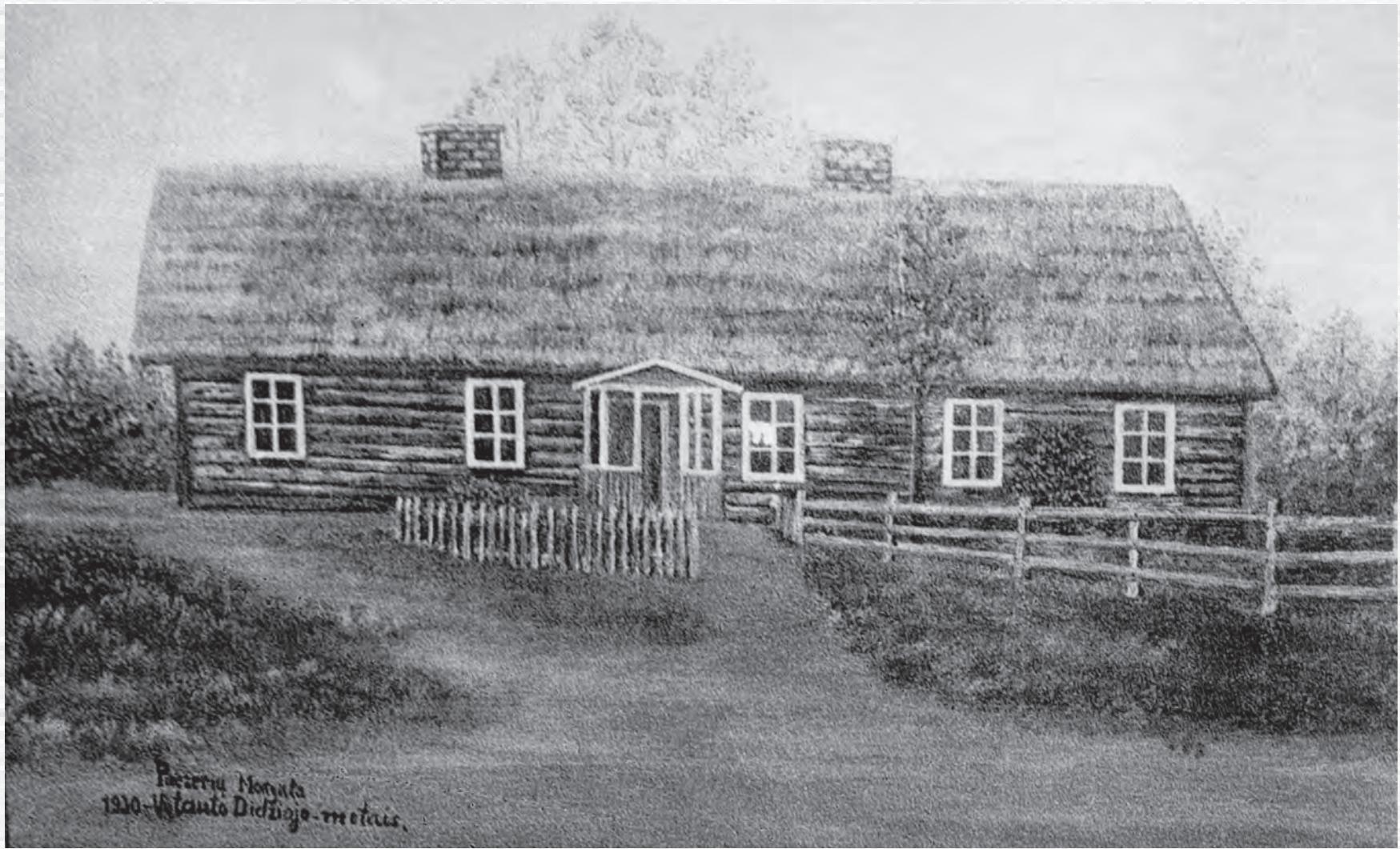
PAMINKLINIS AKMUO GIMTINĖJE

*Tegul meilė Lietuvos dega
mūsų širdyse!*

TAUTIŠKA GIESMĖ

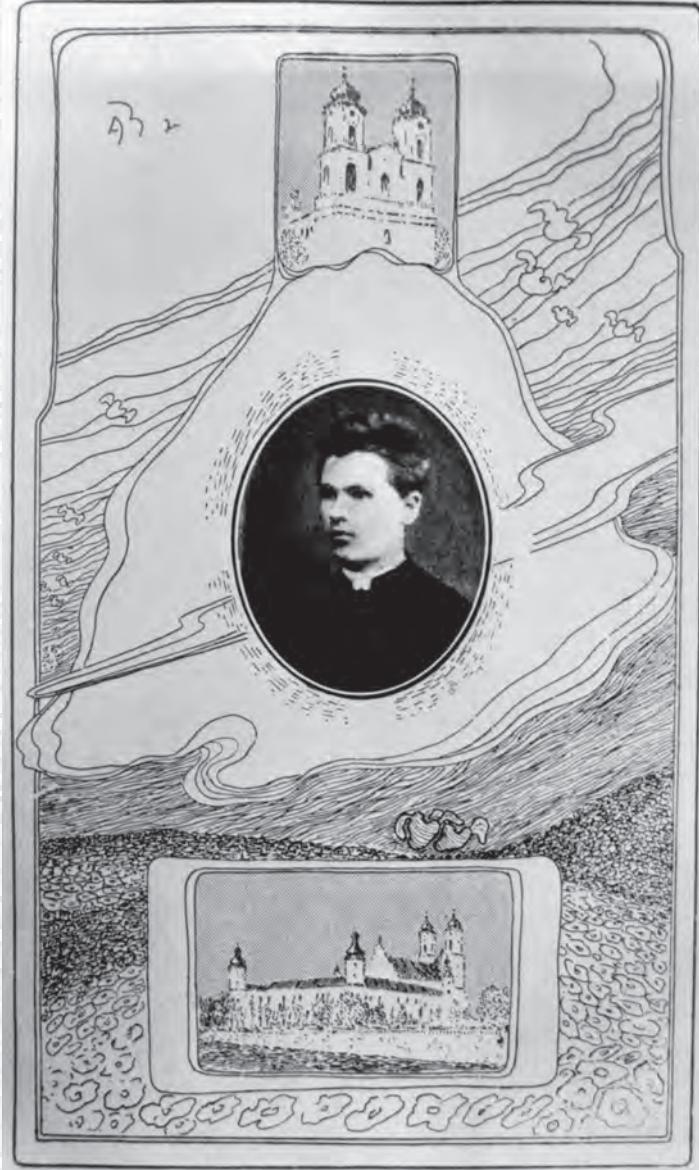
MEMORIALINIO MUZIEJAUS PAEŽERIUOSE
STEIGĖJAS IR SAUGOTOJAS S. ANKEVIČIUS SU
V. KUDIRKOS SMUIKU

PAEŽERIŲ PRADŽIOS MOKYKLA, KURIĄ LANKĖ V. KUDIRKA

Tegul tavo vaikai eina vien takais dorybės!

TAUTIŠKA GIESMĖ

*Kol da idealais, brol, besigėrėsi,
Siek prie idealo, tik doro ir aukšto!*

LABORA

V. KUDIRKA SEINŲ KUNIGŲ SEMINARIJOJE

*Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio
grūdus
Ir dirvos ne'pleiski!*

LABORA

KUDIRKA MARIJAMPOLĖJE GIMNAZI-
JOS ORKESTRĖLYJE

*Gyvenimo knygą skaityk laps į
lapą,
Nestodams, kad kartais, į tingin-
ius
kliuvęs,
Tu nesupelytum...*

LABORA
V. KUDIRKA MARIJAMPOLĖS GIMNAZIJOS
BAIGIAMOJOJE KLASĖJE

LIETUVOS DRAUGIJOS NARIAI – VARPO INICIATORIŲ GRUPĖ. SÉDI (IŠ KAIRÈS): V. KUDIRKA, J. ADOMAITIS, J. GAIDAMAVIČIUS,
J. KAUKAS.

STOVI: J. KASAKAITIS, B. VABALAS, J. SENIŪNAS, J. STAUGAITIS, J. G. KLAUSUTIS-BERŽANSKAS, MORAVSKIS, J. BYLA

*Kas tik klausė kvailo vado,
Tas tikrai nelaimę rado.*

ASILAS IR APUOKAS

VARŠUVOS UNIVERSITETO BIBLIOTE-
KA

*Gražu yra matyti lietuvių būrelį,
Kurie tarp svetimųjų vienybę
užlaiko.*

GRAŽU, GRAŽIAU IR GRAŽIAUSIA

BENDRAŽYGIAI: P. MATULAITIS,
J. BULOTA, V. KUDIRKA,
A. KRIAUCIŪNAS

ZAPYŠKIO KLEBONAS J. KOLYTA GLOBOJO IR RĖMĖ V. KUDIRKA.

1895 M. VASARĄ SERGANTIS KUDIRKA PATYRĖ GRAŽIĄ BIČIULYSTĘ SUOMIŲ RAŠYTOJOS MAILOS TALVIO VIEŠĘJUSIOS PAS KRIAUCIŪNUS .

*Galingas tasai, kurs be kraujo gal skliesti
Tarp svieto brolystę iš krašto į kraštą...*

NE TAS YRA DIDIS

VINCAS KUDIRKA SU VIOLONČELE ŠAKIUOSE

V. KUDIRKOS MUZIKINIŲ KOMPOZICIJŲ VIRŠELIS – 1900 M.

KUDIRKOS RAŠTŲ 6 TOMAI – 1909 M. PARENGĖ J. GABRYS

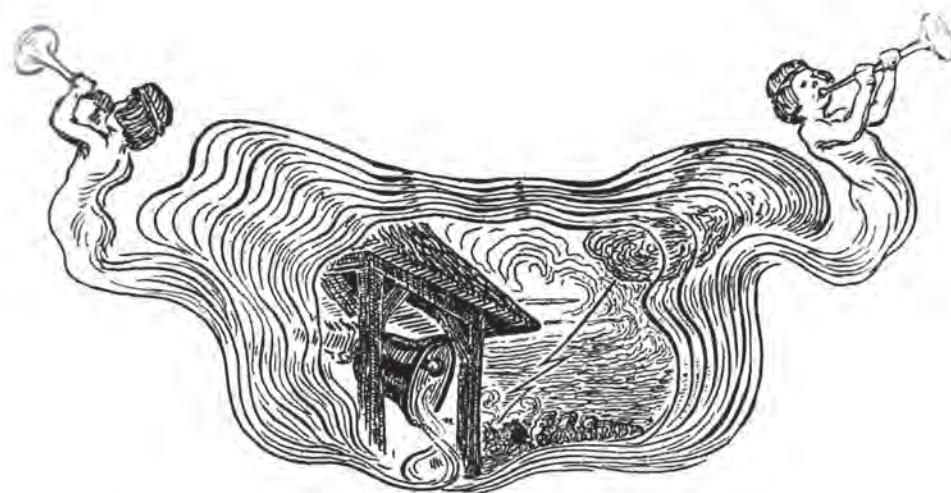

VARPININKŲ SUVAŽIAVIMAS MINTAUJOJE 1894 M.: J. JABLONSKIS, M. LOZORAITIS, J. TUMAS, G. ŽEMKALNIS-LANDSBERGIS,
V. KUDIRKA, (ŽEMAI) – M. ČEPAS.

Užgaudė varpas liepimu aiškiausiu –

.....

Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite! *Varpas*

TĖVYNĖS VARPAI

Tegu saulė Lietuvoj tamsumus prašalina!

TAUTIŠKA GIESMĖ

KUDIRKOS PUBLIKACIJŲ TĖVYNĖS VARPAI VINJETĖ IR
ILUSTRACIJA RAŠTŲ 2 TOME (DAIL.
A. BRAKAS).

V. KUDIRKA IR BENDRADARBIAI:
J. MAČYS IR S. MATULAITIS

*Tada užsiliepsnojo mūs šaltos
krūtinės
Ir stojome prieš skriaudą
žemeles
gimtinės.*

LIETUVOS ŠVIESUOLIAM

*Drąsiu tiktais tąjį mes turim
vadinti,
Kuris už minties mūs kovoja
liuosybę...*

NE TAS YRA DIDIS

KUDIRKOS NAUMIESČIO VAIZDAS.
„RŪMAI“, KURIUOSE GYVENO IR MIRE
TAUTOS ŽADINTOJAS.

Valerija Kraševskienė.

Valerijai.

Kada mane ištiko likims raudūlingas,
Kada dvasią prislegė nelaimių klampynė,
Rankas buvau nuleidę..... Tarei man: Tėvyno
Žiūri į tave, kelkis – tu jai reikalingas!

Kad tyčiojos iš manų svietas nedekinas
Je, manų nesupratęs, man išrdži sumyne,
Rengiausi prakeikt viską..... Nuo to mane gynë
Priminimais tavo: Da tu draugijai skolingas!

As kiliausi ir dirbau. Kad del neteisybės
Pakliuvau į žabangas, netchau luosybos,
Kada mane teriojo priesiai užsigulė.....

Per tave man nuvito kalnio tamasybės,
Kaip angels sargas mane raminai..... Būčiule!
Palaiminta buk!

V.

20. IX. 98 m.

Rankas buvau nuleidęs... Tarei man:
„Tėvynė Žiūri į tave, kelkis – tu jai reikalingas”!

SERGANTĮ KUDIRKĄ SLAUGO VALERIJA KRAŠEVSKA

SERGANTĮ V. KUDIRKĄ 1898 M. APLANKO JAUNIEJI VARPO BENDRADARBIAI: G. PETKEVIČAITĖ-BITĖ, JADVYGA IR MARIJA JUŠKYTĖS,
P. VIŠINSKIS IR P. AVIŽONIS

Metų XI.

Lapkritis — Gruodis m. 1899.

Num. 6.

Varpas išleina kas
antrą mėnesio. Metinė
prekės parsiuntimui:
Rusijoje (kver-
tuose) 5 rubl.
Prancūzijoje 3 bank.
Amerikoje ir kitur 4 suls.

VARPAS

Apgarbinimai Varpė,
čiaise slėtūje smulkiaus-
iausia, kaituojā
60 fns. arba 10 kap.
S. J. K. P.

literatūros, politikos ir mokslo dvimėnesinis laikraštis.

A. a. Daktaras Vincas Kudirka †.

31./XII. 1858. — † 16.XI. 1899.

16. d. lapkričio mėnesio, vakare, apie 6-tą valandą, siuose 1899 metuose, persiskyrė su šiuo svietu daktaras Vincas Kudirka sulaukęs netoli 41 metų amžiaus.

Ką padarė geru Lietuvai ir lietuviams, a. a. Vincas, kiek pasėjo naudingų sėklų ant musų neapdirbtų dirvų savo rastais, žodžiais ir darbais bus aprašyta vėliaus. As-gi tik paminoju trumpai gyvenimą a. a. V. Kudirkos.

Gimė jisai Pažerų kaimme Vilkaviškio parapijoje, Suvalkų gubernijoje (toje dalyje jos gyventojų, ką „Kapsais“*) vadinas) 1858 metuose 31. dieną gruodžio mėnesio, pagal naujaji skaičių. Motina jo buvo Elzbieta (pagal tėvyns Jasinslevičiutę), tėvas-gi Motiejus Kudirka abudu tuomet paciam suau gime žmonės. Jaunyste savo praleido a. a. Vincas savo tėvų namuose, kurie stovi ant paties ežero kranto, iš kitos-gi puses tévo kolonija prienė prie gilio — tai-gi vieta gana smagia. Tėvai buvo žmonės gana gerai pasiturintys: kolonija gero lauko apie 70 margų. Pradėjės eiti į mokslus jaunas Vincukas pasirodė esąs geros galvos. Pertai buvo atidutotas į „klasas“ Starpolės, t. y. į gimnaziją. Kelintuose metuose pastojo jis į gimnaziją, tikrai nežinau, bet bene 1871 metuose, bent tikrai žinia, kad 1877 metuose birželio mėnesį palabigė šešias klasias gimnazijos ir tą patį ruđeni pastojo į Seinų rymo-katalikų Dvasiškės Seminariją, kur prabuvė beveik dvejus mokslo metus pavasarį 1879 m. gogužės mėnesyje atsiėmė savo popierius nuo seminarijos rogeno,

t. y. išėjo iš seminarijos; po vakacijai tuose pačiuose metuose vėl buvo priimtas į 7-tą klasą Starpolės gimnazijos. Gimnazijos mokinys jis gerai, tankiai budavo tarpe pirmatumų mokininių ir apturedavo pirmas dovanas už mokslo. Gimnaziją baigės 1881 metuose nuvažiavę į Varšavos universitetą ant filologisko skyriaus, kurj klausė vos 1 metus, ir 1882 metuose perėjo ant medicinos, kurią pabaigė rudenį 1889 metuose. Varšavoję bebuinant 1885 metuose rušenyje buvo paimitas žandarų į kalėjimą už prigimtį prie slaptos priesvaldžių emanacijos draugystės, sedėjė tik apie 3 nėjes, kitokios bausmės nuo valdzios ne buvo, bei universitetas pasiudė bairsnis už pacių maskolių idėmistraciją ir atstatė studentą V. Kudirką ant 2 metų nuo mokslo. Apart tokią balsinį atstinkimą su

valdžia a. a. Kudirka bebuindamas universitetu tėrėjo daug vargo kėsti, nė kartais ir duonos kainio pritrakdavo jam. Tai vis jau toomet paardėjo silpną iš prigimtimo*) sveikatą, ir ypač per žandarų visokius tyrinėjimus stud. Kudirka jau labai pasibigusius išrodė. Prisimetė kosulys, kartais ir su kraujais, — žodžiu jau universitete bebuindamas apsireiskė plaučių džiovos ženkli. Taikui bégant liga tai pasimindavo, taip vėl labiaus pasirodydavo, ale jau neatstojo, iki ant galų pagalios visai neperkirto silpno siulo gyvasties.

Pabaigę medicinos mokslo daktaras V. Kudirka apsigyveno Sakių miestelyje. Nan-

*) Per tai po save rastais jie dažnai pasiražydavo „Vincas Kapas“

*) Notina jo numirė jauna, nesot iki rugpjūčio, nuo tos paruoš motinos liguta, kita sesuv (nuo pamolys) numirė jauna ir gildėja. Matyt a. a. Vincas jau ligos nėrė ligotos padžia.

*Jeigu žūtų iš rankos priešio ar likimo
Viens tų, kur augin garbę, dvasią jūs
kilimo,*

Rimkit...

MANIESIEMS

V. KUDIRKOS NEKROLOGAS VARPE

*Tavo gyvenimo žvakė degė labai
šviesiai ir todėl per greitai
sutirpo, sudegė ir užgeso...*

E. MIEŽELAITIS

DAKTARO IR POETO KAPAS KUDIRKOS
NAUMIESTYJE

VINCO KUDIRKOS

JUBILÉJINIS

VARPAS

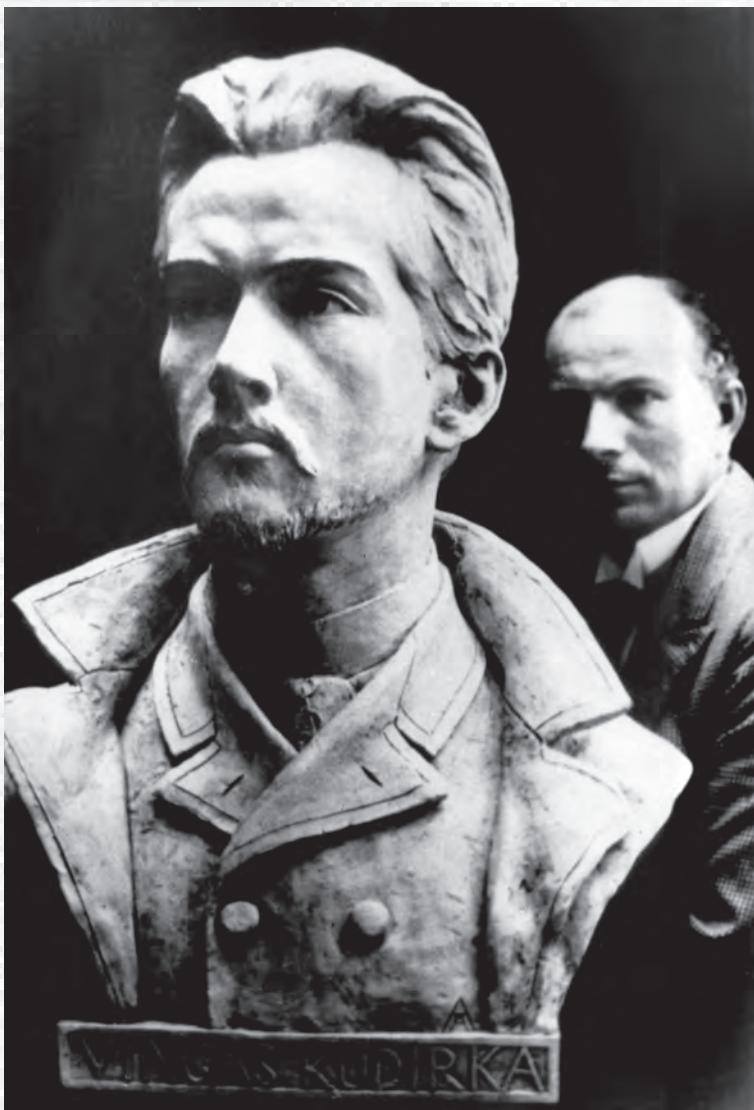
TAUNAS

1924

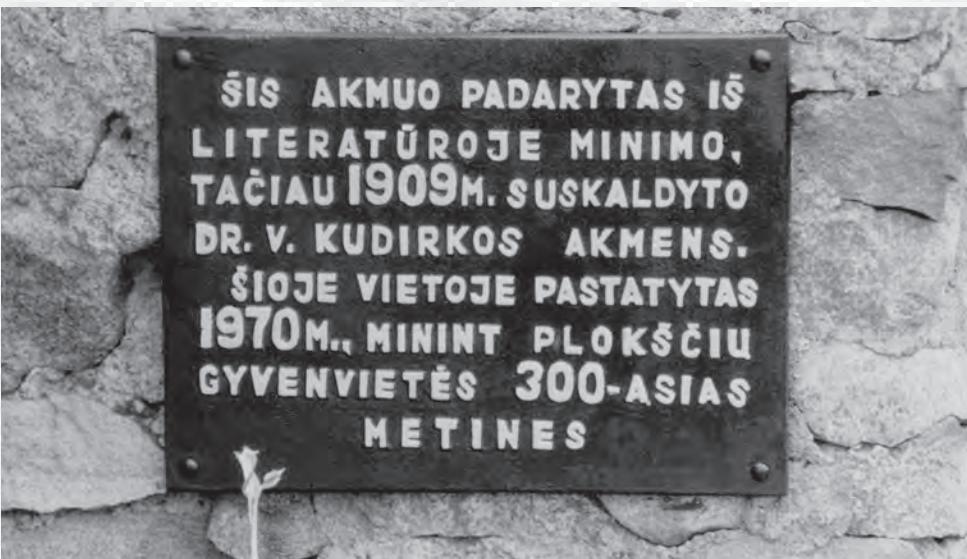
LEIDINYS SKIRTAS RAŠYTOJO 25-OSIOMS MIRTIES METINĖMS PAMINĖTI.

H. KAČINSKAS V. KUDIRKOS ROLĖJE (PJESĖ V. KUDIRKA)

DAILININKŲ DARBAI: A. ALEKSANDRAVIČIAUS SKULPTŪRA IR J. ZIKARO BIUSTAS SU AUTORIUMI

*– Vai, ilgu, man ilgu,
Nerimsta mano širdelė...*

KARVELĖLI

VIEŠEDAMAS PAS KRIAUCIŪNUS, KUDIRKA MĘGDAVO PASĒDĘTI ANT DIDŽIULIO AKMENS...

PAMINKLAS V. KUDIRKAI KAUNE. SKULPT. J. ZIKARAS

PAMINKLAS V. KUDIRKAI VIKAVIŠKYJE. SKULPT. A. ŽUKAUSKAS

DR. VINCO KUDIRKOS MUZIEJUS KUDIRKOS NAUMIESTYJE

*Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną
Iš tų, kurie prilaiko jūsų namo sieną,
Namas negrius...*

MANIESIEMS

*Lietuva mano! priešiui ant tavęs įnirtus;
privalai hidra tapti!*

MANIESIEMS

PAMINKLAS KUDIRKOS NAUMIESTYJE (SKULPT. V. GRYBAS)